

"Велика літера у власних назвах"

Автор: Дякова Альона Сергіївна

ТЕМА: Закріплення вживання великої літери у власних назвах.

МЕТА: закріпити вміння вживання великої літери у власних назвах, удосконалювати уміння розрізняти загальні та власні назви(без вживання терміну) та навички написання слів з великої літери; розвивати мовлення, спостережливість, пильність; сприяти вихованню любові до рідного краю та до оточуючого.

ОБЛАДНАННЯ: зображення дерева « Велика літера»,листочків з правилами,плодів.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

1. Перевірка готовності дітей до уроку.

От і знову дзвінок лунає,

Мелодійно і срібно звучить.

Він до класу дітей закликає,

Щоб успішно вас знову вчить

2. Девіз уроку: _____

Сидимо - рівно.

Пишемо - гарно.

Слухаємо - уважно.

Відповідаємо - точно.

II. Оголошення теми та мети уроку

- Сьогодні у нас незвичайний урок, тому що вчитимемося бути вправними знавцями української мови та спробуємо бути садівниками.

- А наприкінці уроку дізнаємось, які ,ми разом з вами , виростили плоди.

III. Каліграфічна хвилинка

Урок почнемо без зупинки,

З каліграфічної хвилинки.

Спочатку ми з вами повправляємось в написанні великих літер!

Кожну велику літеру ми напишемо окремо, ніби це окремі літери.

ВЕЛИКА ЛІТЕРА

IV. Актуалізація опорних знань учнів

Учитель: Діти, як ви вже помітили на нашому деревці немає жодного листочка. Але щоб повернути нам листочки для початку нам треба пригадати, у яких словах ми писатимемо велику букву?

Діти: - Велику літеру слід писати у прізвищах, іменах та по батькові;

- У кличках тварин;

- Назви міст, сіл;

- Назви річок, морів, океанів.

- Назви гір, полонин.

(на кожному листочку, які прикріплюються до деревця, написані відповіді дітей).

Учитель: Молодці! Ми з вами справилися з цим завданням! То ж листочки з'являються на нашому деревці!

1. Групування предметів.

А зараз я вам пропоную пограти в гру «Розсипанка».

Вітерець –пустун розсипав слова і нашим завданням буде об'єднати слова в групи, дібрати загальну назву до кожної групи слів; скласти речення з деякими словами;

- Чому слова ... пишуться з великої літери?

Марійка, Лариса Іванівна, Іванко — ... (імена людей).

Зірка, Пушок, Барсик — ... (клички тварин).

Львів, Київ, Херсон — ... (назви міст).

-Зараз пропоную вам скласти речення з цими словами.

-Марійка живе в Херсоні. Лариса Іванівна їде до Києва.

-А як можна останнє речення зробити питальним?

- Ларисо Іванівно, ви їдете до Києва?

- Що ми поставимо в кінці речення?

- Знак питання.

- Молодці! Гарно попрацювали! І на нашому деревці з'являється перший плід.

V. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Казка "Як маленька буква стала великою"

Жила собі маленька буква. Її ніхто не хотів помічати: часто пропускали, недописували.

- Чому мене не помічають, чому часто пропускають учні? - жалілася вона дядьку Алфавіту.
- Ти маленька, тому й не помічають, — поважно відповів старий.

І надумала тоді буква свої справи налагодити: "Спробую -но я із середини речення переміститися на початок".

І сталося диво. Почали всі поважати букву, писати її великою. Сподобалося це букві. І наважилася вона дати назву містам, селам, вулицям, річкам, морям та озерам, горам та долинам, прилаштувалася до імен, по батькові, стала на перше місце в прізвищах і навіть у кличках тварин посіла перше місце. Пішла про неї слава по всій Мовляндії. Запишалася буква, розтовстіла, виросла. І тепер всі слова, які починаються з неї, пишуться з великої літери.

- Як маленька літера стала великою?
- Отже велика літера пишеться у ... (відповіді дітей).
- Ви уважно слухали, а тому деревце нам дарує ще одне яблучко.

2. Заучування вірша.

- Щоб краще запам'ятати правило – давайте вивчимо вірш про велику літеру.

Ми літеру першу на весь її зріст

Напишемо в назвах річок, сіл і міст.

Київ, Дніпро і гори Карпати,

З великої букви нам треба писати.

Прізвище, ім'я, по батькові кожного з нас:

Ольга Василівна, хлопчик Тарас.

Клички тварини, папуги ім'я

З великої букви писатиму я.

VI. Фізкультхвилинка

Зараз ми допоможемо нашому деревцю вирости і стати ще міцнішим!
Тож давайте вийдемо з-за парт і виконаємо фізкультхвилинку.

Сильний вітер до землі

гне дерева молоді, (присідають)

А вони ростуть, міцніють (піднімаються)

Вгору тягнуться, радіють. (встають навшпиньки, руки тягнуть вгору),

4. Робота в парах(завдання з конвертів).

Перед вами стрічки з літерами. Уважно передивіться та викресліть літери, які повторюються.

1)Ф К А П Д И П Ї Д Ф В А(Київ)

2)О С К И А Н О Ф Е В К І А Ф Р (Синевір)

3)Л Х Т Е Г Р С Т О Г Н Л (Херсон)

- За вашу швидку та вправну роботу дерево нам дарує ще одне смачненьке яблечко.

-А чи знаєте що означають ці слова?

- Так! **Київ - це столиця України.**

Херсон - місто,яке розташоване на півдні України , а також наше рідне місто.

-Правильно!А чи знаєте ви як утворилася назва озера Синевір?Пропоную вам прослухати.

Місцеві жителі розповідають, що колись неподалік жив граф, який мав красуню-доньку Синь. Донька, гуляючи околицями графського маєтку, зустріла пастуха Вира з сусіднього села. Вони покохали одне одного, почали потай зустрічатися. Але від людей нічого не ховаєш, і незабаром граф дізнався про стосунки своєї доньки та простого пастуха. Звичайно, він не зрадів тому, бо, як і кожен заможний чоловік, для своєї доньки бажав обранця відповідного рівня, а тому наказав слугам вбити Вира. Вірні слуги підстерегли пастуха і скинули його з високих скель. Синь, про все дізнавшись, довго плакала на тому місці - із її сліз і виникло озеро, яке люди на честь закоханих назвали Синевір.Це озеро вважається найглибшим озером в Україні.

І сьогодні наш словничок поповнюється цим словом «СИНЕВІР».

Спробуємо скласти з цим словом речення.

- Синевір - найглибше озеро в Україні , яке має цікаву історію.

Назва озера Синевір утворилася від імен дівчини Синь та хлопця Вир.

- Зараз і ми будемо творцями імені. Багато імен зустрічається в назвах квітів.

Прочитайте назву рослини. (Грицики)

- Від якого імені утворилась ця назва? (Григорій)...

Іван-чай(від імені Іван); любка(від імені Люба), васильок(від імені Василь), Петрів батіг (від імені Петро).

Сьогодні наш словничок поповниться ще одним словом - «Батіг».

Батіг — прикріплений до держака [мотузок](#) або [ремінець](#), яким поганяють тварин. Давайте спробуємо скласти з цим словом речення.(Робота в зошиті)

У Петра був міцний батіг, яким він поганяв коней.

Дереву дуже сподобалося як ми попрацювали і цього разу і тому воно дарує не одне, а цілих два яблучка .

Хвилина розумової гімнастики

Давайте спробуємо відгадати.

Жито і мир (Житомир)

Петро, Дніпро, -вськ (Дніпропетровськ)

їв Микола (Миколаїв)

Іван Франко (Івано-Франківськ)

- Яке місто повзає? (Ужгород)

VII. Узагальнення і систематизація знань учнів.

Пограймося у гру із завданням в цікавій формі: обвести «правильну» літеру.

П/п ес С/с ірко; П/п оетеса Л/л еся У/у країнка; М/м істо Х/х ерсон; Р/р ічка

Д/д ніпро;

К/к раїна У/у країна; С/с естра М/м арійка; Х/х лопчик Д/д митро.

Гра «Найуважніший»

Одного разу Мишко з мамою Оленою Сергіївною та батьком Дмитром Івановичем поїхали на день народження до дідуся Івана.

- Чиїм батьком був дідусь Іван - тата чи мами? (тата)

- Як називатимуть Мишка, коли він стане дорослим? (Михайлом Дмитровичем).

Гарна робота! За це ми отримуємо останнє яблучко! А щоб дізнатися які саме незвичні плоди ми виростили, нам допоможуть казкові герої.

1. Герой мультфільму, який нічого не знав.
2. Герой фільму, друзями якого були Мальвіна та Перо.
3. Найвідоміший казковий лікар.
4. Персонаж, який дуже любляв варення та жив на даху.
5. Героїня, яка ходила в гості до своєї бабусі і носила їй смачненькі пиріжки.
6. Капосна подруга Коція Безсмертного.

					Н	е	З	н	а	й	к	о			
Б	у	р	а	т	і	н	о								
						А	й	б	о	л	и	т	ь		
К	а	р	л	с	о	н									
	Ч	е	р	в	о	н	а		Ш	а	п	о	ч	к	а
	Б	а	б	а		Я	г	а							

VIII. Підсумок уроку.

Ми з вами чудово впоралися із завданням! І тому зможемо в червоних клітинках прочитати літери, які треба розмістити в наших яблучках.

- То ж який плоди виростили?

Дійсно, знання - це плоди наших старань.

- 1) Створення асоціативного куща з теми «Велика буква».
- 2) Вправа «Мікрофон»

На уроці я навчився...

Я дізнався, що ...

Я повторив:...

Мене вразило,..

Я запам'ятав...

— Які запитання виникли у Вас з даної теми?

— Що сьогодні для Вас було важким?

— Як Ви будете використовувати те, що вивчили?

3) Домашнє завдання.

